

स्थानीय राजपत्र

लिम्चुडबुङ गाउँपालिका

खण्ड (७) संख्या (१) बाराहा, उदयपुर, कोशी प्रदेश, नेपाल

कार्यपालिकाबाट पास गरेको मिति: २०८०/८/१४

भाग-२

लिम्चुडबुङ गाउँपालिकाको एल.बि. कार्की स्मृति लिम्चुडबुङ अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन
कार्यविधि- २०८०

लिम्चुडबुङ गाउँ सभाको बैठकबाट स्वीकृत भएको ऐन, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा
१०२ को उपदफा (२) बमोजिम लिम्चुडबुङ गाउँपालिकाको स्थानीय राजपत्र सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४
अनुसार सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

संवत् २०८० सालको कार्यविधि नं. ०१

लिम्चुडबुड गाउँपालिकाको एल.बि. कार्की स्मृति लिम्चुडबुड अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन
कार्यविधि- २०८०

कार्यपालिकाबाट पास भएको मिति: २०८०/८/१४

प्रस्तावना:

लिम्चुडबुड गाउँपालिका भित्र स्वास्थ्य सेवाबाट कुनै पनि नागरिक बञ्चित हुने अवस्था आउन नदिन उपलब्ध स्रोत र साधनको समुचित प्रयोग गर्दै नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई प्रत्याभूत गरेको स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकारलाई कार्यान्वयन गर्न, पालिकाबाट उपलब्ध हुने आधारभूत स्वास्थ्य सेवा लगायतको स्वास्थ्य सेवालाई सहज, प्रभावकारी, व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउन गाउँपालिकाले व्यवस्थापन गरेको एल.बि. कार्की स्मृति लिम्चुडबुड अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको गठन, काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी विधि निर्धारण गर्न बाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधान २०७२ को धारा २१४ बमोजिम अनुसूची ८ र ९ को अधिकार तथा स्थानीयत सरकार सञ्चालन ऐन २०७४को दफा १०२ को प्रयोग गरी लिम्चुडबुड गाउँपालिकाले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- क. यो कार्यविधिको नाम लिम्चुडबुड गाउँपालिकाको "एल.बि. कार्की स्मृति लिम्चुडबुड अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८०" रहेको छ।
- ख. यो कार्यविधि लिम्चुडबुड गाउँपालिकाको कार्यपालिकाबाट पारित भएको मिति देखि लागू हुनेछ।

२. विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

- क. "अस्पताल" भन्नाले लिम्चुडबुड गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेको एल.बि. कार्की स्मृति लिम्चुडबुड अस्पताललाई सम्झनु पर्नेछ।
- ख. "अध्यक्ष" भन्नाले अस्पताल सञ्चालक तथा व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष सम्झनु पर्नेछ।
- ग. "प्रमुख" भन्नाले लिम्चुडबुड गाउँपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्नेछ।
- घ. "उप प्रमुख" भन्नाले लिम्चुडबुड गाउँपालिकाको उपाध्यक्षा सम्झनु पर्नेछ।
- ङ. "अस्पताल प्रमुख" भन्नाले अस्पतालमा कार्यरत जेष्ठ चिकित्सक वा समितिले तोकेको स्वास्थ्य कर्मचारीलाई सम्झनु पर्नेछ।
- च. "कार्यपालिका" भन्नाले लिम्चुडबुड गाउँपालिकाको कार्यपालिका सम्झनु पर्नेछ।

- छ. "कार्यविधि" भन्नाले एल.बि. कार्की स्मृति लिम्चुङबुङ अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८० सम्झनु पर्नेछ।
- ज. "चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित परिषदबाट अनमति प्राप्त व्यक्ती सम्झनु पर्नेछ।
- झ. "गाउँपालिका" भन्नाले लिम्चुङबुङ गाउँपालिका सम्झनु पर्नेछ।
- ञ. "गाउँपालिका क्षेत्र" भन्नाले लिम्चुङबुङ गाउँपालिकाको भुभाग सम्झनु पर्नेछ।
- ट. "पदाधिकारी" भन्नाले व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र सदस्य लगायतका पदाधिकारीहरूलाई सम्झनु पर्नेछ।
- ठ. "समिति" भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठित लिम्चुङबुङ अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनु पर्नेछ।
- ड. "शाखा" भन्नाले कार्यपालिकाको स्वास्थ्य शाखा सम्झनु पर्नेछ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य

३. अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको उद्देश्यहरू:

- क. प्राथमिक स्वास्थ्य सेवालाई जनताको आधारभूत अधिकारको रूपमा स्थापित गर्ने।
- ख. उपलब्ध साधन र स्रोतको अधिकतम परिचालन गरी छिटो र प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने।
- ग. स्वास्थ्य सेवालाई सरल, सुलभ र पहुँच योग्य बनाउने।
- घ. अस्पतालबाट स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम समेत लागू गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने।
- ड. रोगको रोकथाम, प्रवर्धन, उपचार तथा पुनर्स्थापनामा जोड दिने।

परिच्छेद-३

अस्पताल व्यवस्थापन समिति गठन तथा संचालन

४. समितिको गठन:

अस्पतालको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि देहाय बमोजिमको एक व्यवस्थापन समिति हुनेछ।

क. गाउँपालिका प्रमुख-	अध्यक्ष
ख. गाउँपालिका उप प्रमुख-	उपाध्यक्ष

ग. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत-	सदस्य
घ. गाउँपालिका समाजिक विकास समिति संयोजक-	सदस्य
ङ. सम्बन्धित वडाका वडा अध्यक्ष-	सदस्य
च. गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख-	सदस्य
छ. गाउँपालिका प्रमुखद्वारा छनोट गरिएका १ जना	सदस्य
ज. प्रमुखले मनोनित गरेका १ जना कार्यपालिका महिला सदस्य-	सदस्य
झ. अस्पतालमा कार्यरत कर्मचारीबाट छानोट गरिएका १ जना महिला सहित २ सदस्य-	सदस्य
ञ. अस्पताल मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट/अस्पताल प्रमुख-	सदस्य सचिव

५. पदावधि:

समितिका पदाधिकारीहरूको पदावधि नियुक्ती भएको मितिले ५ वर्षको हुनेछ तर पदाधिकारीहरूको पदावधि बाँकी रहदै स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भएमा पदावधि स्वतः समाप्त हुनेछ।

६. पदावधि रिक्त हुने: निम्न अवस्थामा सदस्यहरूको पद रिक्त हुनेछ:

- क. मृत्यु भएमा,
- ख. राजिनामा दिएमा,
- ग. विना सूचना लगातार ३ पटक वा सो भन्दा बढी पटक अनुपस्थित भएमा,
- घ. फौजदारी अभियोग प्रमाणित भएमा,
- ङ. स्वास्थ्य संस्थाको अहित हुने काम गरेको प्रमाणित भएमा।

७. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: देहाय बमोजिम हुनेछ

- क. नेपाल सरकारबाट जारी गरिएको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यन्वयनको सुनिश्चितता गराउने,
- ख. अस्पतालबाट गुणस्तरीय, प्रभावकारी एवम् दिगो स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको लागि स्वास्थ्य संस्थाको उन्नती र विकासको संदर्भमा आवश्यक निति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र निर्णय गरी कार्यन्वयन गर्ने, गराउने,
- ग. अस्पतालको नियमित सञ्चालन र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक स्रोत साधन जुटाउन पहल गर्ने, वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्ने,
- घ. अस्पतालबाट प्रवाह भएको सेवाहरूको नियमित अनुगमन र समिक्षा गरी सेवाको निरन्तर रूपमा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न आवश्यक निर्णय लिने,

- ड. स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधा सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड कार्यन्वयनको सुनिश्चितताको लागि आवश्यक प्रवन्धन मिलाउने,
- च. अस्पतामा कार्यरत जनशक्ती व्यवस्थापन, क्षमता , विकास एवम् वृत्ति विकासको लागि आवश्यक कार्य गर्ने,
- छ. सर्वसुलभ र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र उपलब्धता सुनिश्चित गर्नको लागि भौतिक सामग्री तथा मानव स्रोत साधनको व्यवस्थापन गरी सुरक्षित वातावरण सृजना गर्दै उच्च कार्य सम्पादनको लागि प्रोत्साहित गर्ने,
- ज. भूगोल, अल्पसंख्यक, आदिवासी जनजाती, जेष्ठ नागरिक, विपन्न वर्ग, अपाङ्ग, बालबालिका, किशोरकिशोरी , महिला समूह समेतलाई मध्य नजर राखि अस्पतालको प्राथमिकता र योजना तयार गरी कार्यन्वयन गर्ने,
- झ. स्वास्थ्य वीमा, खोप, बाल स्वास्थ्य तथा मातृ शिशु सुरक्षा कार्यक्रम जस्ता राष्ट्रिय अभियान तथा कार्यक्रमहरूको कार्यन्वयनको आवश्यक प्रवर्धन मिलाउने,
- ञ. अति विपन्न, असहाय , अपाङ्ग तथा वृद्धवृद्धा व्यक्तीहरूलाई सहूलियता तथा निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न प्रवर्धन मिलाउने,
- ट. को भौतिक सम्पतिको एकिक तथ्यांक अध्यावधिक गर्न एवम् सम्पतिको संरक्षण तथा मर्मत सम्भारको व्यवस्था मिलाउने ।
- ठ. अस्पतालबाट दिने सेवाको लक्ष्य अनुसारको प्रगति भए नभएको अनुगमन गर्ने । भौगोलिक कार्य क्षेत्र भित्रको स्वास्थ्य समस्या र आवश्यकताको विश्लेषण गरी तथ्यमा आधारित योजना तर्जुमा, कार्यन्वयन र अनुगमन गर्ने ।
- ड. स्वास्थ्य सेवामा सुशासन, जन सहभागिता र सामाजिक जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्ने, सेवाग्राहीमैत्री स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढीकरण गर्न सहयोग तथा सहजिकरण गर्ने ।
- ढ. विद्युतीय स्वास्थ्यको अवधारणा कार्यन्वयनको लागि गाउँपालिका अन्तर्गतका गाउँपालिका सामाजिक विकास समिति र स्वास्थ्य शाखासंग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- ण. अधिलो बैठकले गरेका निर्णयहरूको कार्यन्वयनको स्थितिबारे पुनरवालोचन गरि स्वास्थ्य शाखाको कार्यक्रम तथा स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन आदिमा आएका समस्या समाधान गर्न पहल गर्ने र समाधान हुन नसकेका समस्याहरू समाधानको लागि गाउँपालिका तथा सम्बन्धित निकायमा पठाउने ।
- त. अस्पतालले लिने सेवा शुल्क निर्धारण गर्नको लागि समितिलाई सिफारिस गर्ने । अस्पतालको विकासको लागि आर्थिक तथा अन्य सहयोग जुटाउन सम्बन्धित निकायहरूसंग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

- थ. अस्पताल सञ्चालनको लागि गाउँपालिकाले दिएइका निर्देशनहरू र स्वीकृत कार्यक्रमको कार्यन्वयन गर्ने, गराउने।
- द. अस्पतालबाट सेवा प्रवाहको क्रममा आएका गुनासोहरूको उचित सम्बोधन र व्यवस्थापन गर्ने।
- ध. अस्पतालको मासिक प्रगति प्रतिवेदन हरेक महिना एच.एम.आई.एस. अनुसार तयार गरी डि.एच.आई.एस. २ मा तथ्याङ्क प्रविष्ट गर्ने।
- न. नेपालको संविधा, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, स्वास्थ्य कार्यालय सेवा ऐन, स्थानीय स्वास्थ्य ऐन लगायत प्रचलित कानून र नीतिबमोजिम स्वास्थ्य सम्बन्धि स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारहरू कार्यन्वयनको लागि व्यवस्थापन, समन्वय र सहयोग गर्ने।
- न. संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले चलाएका स्वास्थ्य सम्बन्धि कार्यक्रम तथा अभियानहरू
- प. गाउँपालिकाले तोके बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने।

८. समितिको बैठक र संचालन विधि:

- क. समितिको अध्यक्षको निर्देशनमा सदस्य सचिवले कम्तिमा दुई महिनाको एक पटक स्वास्थ्य शाखासँग समन्वय गरी समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ, तर आवश्यकता अनुसार जुनसुकै अवस्थामा पनि बैठक बस्नेछ।
- ख. समितिका सदस्यहरूको बहुमतको उपस्थिति भएमा बैठकको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ।
- ग. समितिको निर्णय उपस्थिति सदस्यहरूको बहुमतबाट हुनेछ। कुनै विषयमा मत विभाजन भई भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिन पाउनेछन, तर आमन्त्रित सदस्यले मतदानमा भाग लिन पाउने छैन।
- घ. समितिको अध्यक्षको अध्यक्षतामा बैठक बस्नेछ निजको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षको अध्यक्षतामा बैठक संचालन हुनेछ।
- ङ. बैठकको निर्णय सदस्य सचिव र अध्यक्षले प्रमाणिय गर्नेछ।
- च. व्यवस्थापन समितिको बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि समितिले आफै निर्धारण गर्नेछ।

९. बैठकको गणपुरक संख्या:

- क. पहिलो पटकको समितिको बैठक बस्नको लागि ५१% सदस्य उपस्थिति भएमा बैठकका लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिन्छ।
- ख. पहिलो पटक गणपुरक संख्या नपुगि बैठक स्थगित भएमा उपस्थित संख्यालाई नै गणपुरक संख्या मानिनेछ।

परिच्छेद-४

समितिका पदाधिकारीहरूको काम र कर्तव्य

१०. समितिका पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार:

क. अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार;

- समितिको बैठक बोलाउन सदस्य सचिवलाई निर्देशन दिने।
- अस्पतालको दैनिक कार्यको रेखदेख गरी निर्देशन दिने।
- समितिका अन्य पदाधिकारीहरूलाई जिम्मेवारी तोकी काममा लगाउने।
- समितिले तोकेका अन्य काम गर्ने, गराउने।

ख. उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षको हैसियतमा काम गर्नु पर्नेछ।

ग. सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- अध्यक्षको निर्देशनमा समितिको सचिवको हैसियतले बैठक बोलाउने।
- प्रतिवेदन पेश गर्ने र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने।
- प्रशासन प्रमुखको जिम्मेवारी वहन गर्ने।
- गाउँकार्यपालिका, समिति तथा स्वास्थ्य शाखाको निर्देशन पालना गर्ने।

घ. सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- बैठकमा सहभागी हुने।
- समिति तथा अध्यक्षले तोकेको कार्यहरू गर्ने, गराउने।
- अस्पताल सञ्चालन गर्न जन सहभागिता जुटाउन सहयोग गर्ने।

परिच्छेद-५

कोष तथा लेखा परीक्षण

११. अस्पतालको कोष:

क. अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको नाम छुट्टै कोष रहनेछ।

ख. उप दफा (२) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन् र अस्पतालको खर्च सो कोषबाट व्यहोरिनेछ।

- नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम।
- गाउँपालिकाबाट प्राप्त रकम
- अस्पतालको आम्दानीबाट प्राप्त रकम

- कुनै व्यक्ती, स्वदेशओ विदेशी दाता, गुठी वा संस्थाबाट प्राप्त रकम।
- व्यवस्थापन समितिको पहलबाट प्राप्त रकम
- अस्पतालले सञ्चालन गरेको सेवा वापत प्राप्त रकम
- विदेश अनुदान, संघ संस्था वा व्यक्तीबाट प्राप्त अनुदार वा सहयोग रकम।
- अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम।
- उपनियम (२) को खण्ड (छ) बमोजिमको रकम प्राप्त गर्नु अगाडि प्रचलित कानून बमोजिम स्वीकृति लिनुपर्नेछ।
- अस्पताललाई प्राप्त हुने सबै प्रकारका आम्दानी उपदफा (१) बमोजिमको कोष खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ।
- अस्पताल व्यवस्थापन समितिको तर्फबाट गरिने सम्पूर्ण खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट हुनेछ।
- समितिले अस्पतालको नियमित स्वास्थ्य सेवा प्रवाह र स्वास्थ्य कार्यालयका प्रचलित मापदण्ड एवम् मूल्य मान्यता प्रतिकूल नहुने कुराको सुनिश्चित गरी आन्तरिक स्रोत साधन व्यवस्थापन गर्न अस्पतालको भौतिक सम्पतिको सदुपयोग गर्न सक्नेछ।

१२. कोष तथा खाता संचालन:

- क. व्यवस्थापन समिति र अस्पतालको आयव्यय दुरुस्त राख्न समितिका अध्यक्ष, अस्पताल प्रमुख र गाउँपालिका आर्थिक प्रशासन शाखा लेखा अधिकृत/ लेखापाल/सहायक लेखापाल मध्येबाट १ जना गरी ३ जनाको संयुक्त दस्तखतबाट खाता संचालन हुनेछ।
- ख. अस्पतालको आय व्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको ढाँचा बमोजिम हुनेछ।
- ग. कोषको खाता सञ्चालन समितिले निर्णय गरे बमोजिम सरकारी करोवार गर्न स्वीकृत प्राप्त बैंक तथा वित्तिय संस्थामा हुनेछ। साथै सो खाता प्रचलित कानून बमोजिम सञ्चालन हुनेछ।
- घ. अस्पतालको आर्थिक कारोवारको उत्तरदायित्व, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता आर्थिक कारोवारको निर्णयकर्ता र सम्बन्धित खाता संचालन गर्न अधिकार प्राप्त कर्मचारीको हुनेछ,
- ङ. अस्पतालको आम्दानी र खर्चको अभिलेख, आम्दानी र खर्च सम्बन्धी कार्यविधि, लेखाको अभिलेखको सिद्धान्त, आर्थिक विवरण तयारी, सम्पतिको अभिलेख तथा जिन्सी व्यवस्थापन, आय व्यय तथा सम्पतिको विवरण तयारी, आन्तरिक लेखापरीक्षणको सिद्धान्त, बेरुजु अभिलेख, बेरुजु फछ्यौट लगायत विषयहरू प्रचलित आर्थिक कार्यविधि सम्बन्धि कानून बमोजिम हुनेछ।
- च. अस्पताललाई आवश्यक पर्ने निर्माण, मालसमान, परामर्श सेवा र अन्य सेवाको खरिद सम्बन्धि व्यवस्था र खरिद प्रक्रिया सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ बमोजिम हुनेछ।

१३. लेखा परीक्षण:

- क. अस्पताल व्यवस्थापन समितिले तोकिए बमोजिम अस्पतालको आय व्ययको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्नेछ।
 - ख. आन्तरिक लेखा परीक्षण गाउँपालिकाको आन्तरिक लेखा परीक्षण शाखाबाट हुनेछ।
 - ग. समितिको अन्तिम लेखा परीक्षण गाउँपालिकाको श्रेस्ता सँगै महालेख परीक्षण वा निजले तोकेको लेखा परिक्षकबाट हुनेछ।
 - घ. बैठक भता: समितिका सदस्यहरुको बैठक भता तथा बैठक सम्बन्धि अन्य खर्च गाउँपालिकाको आर्थिक नियमावली बमोजिम व्यवस्थापन समितिको आम्दानीबाट व्यहोर्ने गरी हुनेछ।
१४. सेवा शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था: अस्पतालबाट प्रदान गरिने सेवाको आवश्यक शुल्क समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ। तर नि: शुल्क भनि तोकिएका सेवाको शुल्क लिने पाईने छैन।

परिच्छेद-६

जनशक्ती, औषधी तथा उपकरणको व्यवस्थापन

१५. कर्मचारी व्यवस्थापन:

- क. अस्पतालमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र गाउँपालिका साथै अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिले दरबन्दी निर्धारण गरे अनुसारको देहाय बमोजिमका कर्मचारीको व्यवस्था हुनेछ।
 - स्थायी- नेपाल सरकारको स्वास्थ्य सेवाबाट समायोजन भई आएका स्वास्थ्य जनशक्ती र लोकसेवाबाट पदपुर्ति हुने स्थायी जनशक्ती,
 - करार- करार सेवामा भर्ना गरिएका जनशक्ती,
 - अभ्यासकर्ता- छात्रवृत्ति प्राप्त गरी अध्ययनरत विद्यार्थीहरुले अनिवार्य सेवा गर्नुपर्ने जनशक्ती तथा पूर्ण वा आंशिक रूपमा गाउँपालिकाको सहयोग प्राप्त गरी छात्रवृत्तिमा अध्ययन गरेका विद्यार्थी
 - विषय विज्ञको रूपमा वैतनिक वा अवैतनिक स्वच्छिक सेवा उपलब्ध गराएका व्यक्तीहरु,
 - विभिन्न शैक्षिक संस्थाहरुबाट ईन्टर्नशिप (Internship) विद्यार्थीहरु।

- ख. अस्पतालको सेवा प्रवाह उपदफा (१) बमोजिमको कर्मचारीबाट गराउन अपुग भएमा अस्पतालले पालिकाको स्वीकृती लिई आफ्नै स्रोतबाट आर्थिक व्यवस्थापन गर्ने गरी सेवा करारमा थप कर्मचारी नियुक्ती गर्न सक्नेछ।
- ग. सेवा करार वा करार सेवामा कर्मचारी नियुक्ती गर्दा खुला प्रतिस्प्रधातमक पद्धति अनुरूप प्रचलित कानून बमोजिमको कार्यविधि अपनाउनु पर्नेछ।
- घ. अस्पतालमा कार्यरत रहेका दफा १४ को उपदफा (२) बमोजिमका कर्मचारीहरूको सेवा शर्त र सुविधा प्रचलित अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन समितिले व्यवस्था गरे बमोजिम हुनेछ।
- ङ. यो कार्यविधि प्रारम्भ हुँदाका वखत अस्पतालमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई व्यवस्थापन समितिको आर्थिक सक्षमता भएको व्यवस्थामा थप सुविधाको व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।
- च. नियमित वाहेक आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीलाई समितिले निर्णय गरी थप सुविधा उपलब्ध गराउन सक्नेछ।
- छ. कार्यपालिकाले अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन समितिको सिफारिसमा जनशक्तीको दरबन्दी शंशोधन गर्न सक्नेछ।
- ज. कार्यपालिकाले अस्पताललाई आवश्यक पर्ने जनशक्तीको भर्ना र छनौट गरी अस्पताललाई सिफारिस गर्नेछ।
- झ. कार्यालय प्रमुखको रूपमा अस्पताल प्रमुखले कार्य गर्नेछ।
- ञ. अस्पतालका प्रमुख संग प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले र अन्य कर्मचारीसंग अस्पताल प्रमुखले कार्य सम्पदान करार गर्नुपर्नेछ।
- ट. समितिले जनशक्तीको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक अनुसार तालिम तथा शिक्षण गराउनेछ।
- ठ. समितिले पालिका संग समन्वय गरी सरकारी , निजी तथा गैर सरकारी स्वास्थ्य संस्थासंगको साझेदारीमा सेवा करार मार्फत पनि जनशक्ती व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।
- ड. माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि आर्थिक अवस्था भौगोलिक विकटता र तत्कालिन वस्तु स्थीतिलाई ध्यानमा राखी कार्यपालिकाले कर्मचारी व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।

१६. अभ्यासकर्ता सम्बन्धि व्यवस्था:

अस्पतालमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह नियमित र प्रभावकारी बनाउन थप जनशक्ती आवश्यक भएमा नेपाल सरकारको छात्रावृतिमा अध्ययन गरेका विद्यार्थी तथा न्यूनतम शैक्षिक योग्यता पुगि सम्बन्धित परिषदमा दर्ता भएका साथै अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई अस्पतालले पचलित कानून बमोजिम अभ्यासकर्ताको रूपमा नियमानुसार काममा लगाउन सक्नेछ।

१७. कर्मचारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सेवा सुविधा:

कर्मचारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सम्पूर्ण सेवा, सुविधा, अतिरिक्त समय, रात्रीकालिन सेवा तथा सट्टा विदा प्रचलित कानून बमोजिम तथा समितिले तोकेको बमोजिम हुनेछ।

१८. अस्पताल प्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार:

क. अस्पताल पालिका अस्पताल व्यवस्थापन समितिको अधिनमा रही नेपाल सरकारबाट जारी गरिएका आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ सेवा प्रवाह गर्न न्यूनतम सेवा मापदण्डलाई कार्यन्वयन गर्ने र अस्पतालको दैनिक सेवा संचालन गर्ने।

ख. अस्पताल संचालनका लागि सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू संग समन्वय गर्ने।

ग. अस्पताल संचालनका लागि वार्षिक बजेट कार्यक्रम स्वास्थ्य शाखा संग समन्वय गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने।

घ. अस्पतालको गुणस्तर कायम राख्न, क्षमता अभिवृद्धि गर्न, स्तर उन्नती गर्न तथा अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्न समितिले तोके बमोजिम हुनेछ।

ड. अस्पतालको कार्यालय प्रमुख भई कामकाज गर्ने।

१९. औषधी खरिद, भण्डारण तथा विवरण:

क. गाउँपालिकाबाट निःशुल्क वितरण गर्ने औषधी स्वास्थ्य शाखाबाट उपलब्ध हुने तथा अस्पताल फार्मसीबाट बिक्री वितरण गर्ने औषधी अपर्याप्त भएमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखाले आवश्यक औषधी/उपकरण खरिद गरी उपलब्ध गराउने।

ख. अस्पतालले वार्षिक रूपमा आवश्यक पर्ने औषधी तथा स्वास्थ्य उपकरणको अनुमान गरी वार्षिक खरिद योजना बनाई गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाबाट स्वीकृत गर्नु पर्नेछ।

ग. अस्पतालले निःशुल्क उपलब्ध गराउने औषधी नियमित रूपमा उपलब्धताको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

घ. अस्पतालले अस्पतालमा आउने बिरामीको संख्या तथा रोगको आधारमा औषधीको माग तथा आपूर्तिको नियमित सन्तुलनको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

ड. औषधी नष्ट हुनबाट बचाउन तथा गुणस्तर कायम गर्न नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड अनुसार औषधी भण्डारण गर्नु पर्नेछ।

च. औषधी आपूर्ति तथा वितरणलाई पारदर्शी बनाउन अस्पताल प्रमुखले फोकल पर्सन व्यक्ती तोक्नेछ।

छ. उपदफा (६) बमोजिम तोकेको व्यक्तीले नियमित जिन्सी श्रेस्ता मिलाउने पर्ने र दैनिक औषधीको खपतलाई मौज्जात दैनिक अभिलेख राख्नु पर्ने साथै उपकरणको विवरण दुरुस्त राख्नु पर्नेछ।

ज. स्टोर किपरले खर्च भएर जाने र नजाने जिन्सी रजिष्टरको लागत राखि व्यवस्था राख्नु पर्नेछ।

झ. प्रेष्क्रिपसन अनुसार औषधिको समुचित प्रयोगकोलागि सवाग्राहि वा हेरचाह गर्ने ब्यक्ति वा औषधि लिन आउने ब्यक्तिलाइ औषधि दिने ब्यक्तिले निम्न बमोजिम जानकारी दिनु पर्नेछः

अ. औषधिको सेवन विधि र मात्रा ,

आ. औषधिको सौवन अवधि

इ. औषधिबाट हुन सक्ने प्रतिअसर

ई. षधि सेवन अवधिभर अपनाउनु पर्ने साबधानी

उ. औषधि सुरक्षित राख्ने स्थान र विधि

ज. औषधि बितरण गर्दा औषधि बिक्रि बितरण सम्बन्धि सहिता र औषधि सम्बन्धि प्रचलित कानुनको पालना गर्नु पर्नेछ।

ट. अस्पतालले आपुर्ति ब्यवस्थापन सुचना प्रणालिमा नियमित रुपमा औषधि उपकरणको बिबरण पठाउनु पर्नेछ।

ठ. निःशुल्क औषधि र उपकरण बाहेक अस्पतालको फार्मेसी सञ्चालन गर्न सेवा परामर्श खरिद भएमा पालिकाले फार्मेसी सेवा सन्चालन सम्झौता गरे बमोजिम हुनेछ।

२०. फार्मेसी संचालन गर्ने:

क. निःशुल्क औषधी वितरण तथा अस्पतालमा आवश्यक औषधी बिक्री वितरण गर्न अस्पतालले आफ्नै फार्मेसी वा सेवा परामर्श खरिद गरी संचालन गर्ने सक्नेछ।

ख. फार्मेसी मार्फत बिक्री वितरण गर्ने औषधीको व्यवस्थापन पालिकाको समन्वयमा अस्पतालले गर्नेछ।

ग. फार्मेसी संचालन सम्बन्धि अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून र फार्मेसी संचालन निर्देशिका बमोजिम हुनेछ।

२१. एम्बुलेन्स सञ्चालन:

क. अस्पतालले आफ्नै स्रोतबाट वा अन्य संघ संस्थाको सहयोग वा साझेदारीमा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्न सक्नेछ।

ख. एम्बुलेन्स सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था लिम्चुडबुड गाउँपालिकाको एम्बुलेन्स सञ्चालन कार्यविधि बमोजिम हुनेछ।

२२. आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन:

क. अस्पतालले २४ सै घन्टा आकस्मिक सेवा प्रदान गर्नु पर्नेछ।

ख. अस्पतालमा सम्भव उपचार गर्ने र असम्भव भएमा वा अभिभावक तथा घाईते वा बिरामीको मनसाय बमोजिम थप उपचारको लागि उपयुक्त स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नु पर्नेछ।

- ग. अस्पतालले प्रदान गर्ने आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको विवरण , सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीको जिम्मेवारी र कर्तव्य समेत खुल्ने गरी आकस्मिक उपचार कक्षमा देखिने गरी राख्नु पर्नेछ।
- घ. अस्पतालले प्रदान गरेको सेवा मध्ये आधारभूत स्वास्थ्य सेवा भित्र पर्ने आकस्मिक उपचार निःशुल्क उपचार गराउनु पर्नेछ। र आधाभूत सेवा बाहेकका आकस्मिक उपचारको खर्चको व्यवस्थापन स्वास्थ्य बीमा भएको हकमा सोही बीमाबाट (बीमा सञ्चालन भएको हकमा) र अन्य अवस्थामा परिवारका संरक्षकले व्यहोर्नु पर्नेछ।
- ङ. अस्पतालमा कसैलाई पनि आकस्मिक उपचार सेवाबाट बञ्चित गरिने छैन। अति विपन्न व्यवहारिसे , अभिवाहक विहिन सेवा ग्राहीहरूलाई गाउँपालिकाको आकस्मिक उपचार कोषबाट वा अन्य शिर्षकबाट खर्च व्यहोर्ने गरी आकस्मिक सेवा उपलब्ध गराउने पर्नेछ।

२३. सेवा व्यवस्थापन:

- क. अस्पतालबाट प्रदान गर्ने सेवाको विवरण सबैले देखिने ठाँउमा राख्नु पर्नेछ, दफा २३ उपदफा (क) सम्बन्धित अनुसूची १ मा रहेकोछ।
- ख. अस्पताल प्रशासनिक कार्यालय, ओ.पी.डी., प्रयोगशाला, वार्डहरू, इमेजिङ्ग कक्ष, शल्यक्रिया कक्ष, आकस्मिक कक्ष, फार्मसी, क्यान्टिन, सोधपुछ, दर्ता कक्ष, प्रतिकालय लगायत प्रचलित मापदण्ड बमोजिम गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नको लागि आवश्यक न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार, उपकरण तथा जनशक्तीको व्यवस्थापन हुनु पर्नेछ।
- ग. अस्पतालले बहिरङ्ग विभागमा आउने बिरामीको चापका आधारमा बिरामी दर्ता , विशेषज्ञ परामर्श, निदानात्मक सेवाहरू र औषधी कक्षमा छिटोछरितो सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनेछ।
- घ. अस्पतालको बहिरङ्ग सेवा प्रदान गर्ने विशेषज्ञ चिकित्सक वा अन्य चिकित्सकहरू उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन, बार र समय) खुल्ने गरी सबैले देखिने ठाँउमा राखिनेछ।
- ङ. अस्पतालले २४ सै घण्टा चिकित्सक तथा दक्षस्वास्थ्यकर्मीबाट आकस्मिक सेवा दिने व्यवस्था मिलाउनेछ।
- च. बिरामि वा बिरामीको रेखदेख गर्ने व्यक्तीलाई रोग र उपचार पद्धति बारे स्पष्ट जानकारी दिने व्यवस्था हुनेछ।
- छ. अस्पतालमा विश्व स्वास्थ्य संगठनले निर्धारण गरेका मापदण्ड बमोजिम संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणको व्यवस्था हुनेछ र सो को नियमित अनुगमन हुनेछ।
- ज. सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुरक्षाको लागि विभिन्न सुरवा रोग विरुद्धको व्यक्तीगत सुरक्षा व्यवस्था गरेको हुनेछ।
- झ. अस्पतालले नेपाल सरकारबाट सञ्चालित सेवा वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको परोटोकल, मापदण्ड, निर्देशिका अनिवार्य रूपमा पालना गरेको हुनेछ।

- ज. अस्पताल हाता भित्र सेवा ग्राही तथा सेवा प्रदायकको लागि शौचालय र हात धुने ठाउँको साबुन पानी सहितको व्यवस्था हुनेछ।
- ट. अस्पतालबाट निष्काशन हुने समान्य तथा स्वास्थ्य जन्य फोहोर मैलाको प्रकृति अनुसार मुअन स्रोतको अलग छुट्याउने संकलन र ढुवानी विषर्जन पनि छुट्टै व्यवस्था मिलाउनेछ।
- ठ. अस्पताल परिसर तथा सेवा दिने कक्षहरू नियमित रूपमा सफासुघर राख्नु पर्नेछ।
- ड. अस्पतालमा प्रयोग हुने एप्रोन , पञ्जा , टोपी, जुता, ताना, तक्रिया, खोल, जस्ता लुगा कपरा धुनको लागि लन्ड्रीको व्यवस्था गर्नेछ।
- ढ. अस्पताल हाता भित्र खाना पकाउने र खाना खाने अलग-अलग ठाउँको सफा सिविधा युक्त क्यानटिनको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।
- ण. अस्पताल क्षेत्र भित्र २४ सै घण्टा विद्युत आपूर्ती र अटोमेटिक ब्याकप प्रणालीको व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्नेछ।
- त. अस्पतालमा उपचारको लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कूल शैय्याको १० % निःशुल्क उपचार अनिवार्य रूपमा उपलब्ध हुनु पर्नेछ।
- थ. उपचार सेवाको अभिलेख राखि गाउँपालिकामा र स्वास्थ्य शाखामा मासिक रूपमा प्रतिवेदन गर्नछ।
- द. अस्पतालको भवन, सवारी साधन, मेसिनरी औजार, यन्त्र , उपकरण , विद्युत्तिय उपकरणको नियमित मर्मत सम्भार गर्नेछ र ठुल्ला र गम्भिर प्रकारका उपकरणहरू कम्पनीले निर्देष्ट गरेको मर्मत अवधि अनुसार कार्य योजना बनाइ मर्मत गर्नेछ।
- ध. आपत्कालिन व्यवस्थामा प्रयोग हुने सामाग्रीको अलगै भण्डारण कक्ष हुनु पर्नेछ।
- न. अस्पतालमा सुरक्षा व्यवस्थाको लागि सुरक्षा गार्डको व्यवस्था गर्नेछ।
- न. अस्पतालमा विभिन्न शाखा तथा ईकाईबाट प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवाहरू गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालन गर्न समितिले छुट्टै थपो तालिम क्षमता अभिवृद्धिको लागि व्यवस्था मिलाउनेछ।
- प. अस्पतालको सेवा तथा भौतिक संरचना जेष्ठ नागरिक, बालबालिक र अपाङ्गता मैत्री हुनु पर्नेछ। साथै अस्पतालमा स्ट्रेचर, ट्रली र व्हील चेयर आदि सेवाग्राहीले सहज रूपमा देखिने ठाउँमा राख्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।
- फ. स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन र पुर्वाधार सम्बन्धि अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून, मापदण्ड र प्रोटोकल बमोजिम गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-७

सूचना, अभिलेखिकरण गुनासो व्यवस्थापन:

२४. अस्पताल सूचना प्रणाली:

- क. अस्पतालबाट प्रदान गरिएका सेवा सम्बन्धि सम्पूर्ण तथ्याङ्कहरू नियमानुसार अभिलेख व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।
- ख. अस्पतालले स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धि सूचना गाउँपालिका पर्देश तथा संघको सम्बन्धित निकायमा आवश्यकता अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
- ग. अस्पतालबाट प्रदान भएका सेवा सुविधाहरूको अभिलेखिकरण तथा प्रतिवेदन स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली अनुसार हुनेछ।
- घ. बिरामीले स्वास्थ्य संस्थाबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रक्रिया तथा अवधि समेत खुलाएको अनुसूची १ बमोजिमको नागरिक वडा पत्र अस्पतालमा राखि सोही अनुसार सेवा प्रदान गर्नु पर्नेछ।
- ङ. एम्बुलेन्स, दम्कल तथा प्रहरी जस्ता सेवा प्रदायकको टेलिफोन नः सबैले देखिने गरी राख्नु पर्नेछ।
- च. अस्पताल भित्र सोधपुछ तथा सहायता कक्षको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।
- छ. अस्पतालले स्वास्थ्य सम्बन्धि तथ्याङ्क नेपाल सरकारले निरधारण गरे बमोजिम नियमित रूपमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीले तोके बमोजिम डि.एच.आई.एस. २ मा प्रविष्ट गर्नु पर्नेछ।
- ज. अस्पताल वा स्वास्थ्यकर्मीले संकलन गरेको स्वास्थ्य सम्बन्धि व्यक्तिगत सूचना, कागजात, जानकारी तथ्याङ्क तथा गोप्य कुराहरू गोप्यताको सुनिश्चिता गर्नु अस्पताल तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको जिम्मेवारी हुनेछ।

२५. गुनासो व्यवस्था:

- क. अस्पतालमा सबैले देखिने ठाउँमा सुझाव/उजुरी पेटिका राख्ने र खोल्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।
- ख. स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धि प्राप्त गुनासो, उजुरी र सुझाव संकलन गरी सोही अनुसार सुधार ल्याउनु पर्नेछ।

२६. प्रेषण सम्बन्धि व्यवस्था:

- क. उपचारका लागि आएका बिरामी/घाइतेहरूलाई अस्पतालको सेवा क्षमताले उपचार सम्भव नभएमा सुविधा युक्त ठाउँमा थप उपचारको लागि प्रेषण गरिनेछ तर अस्पतालमा उक्त सेवा जनशक्ती र उपचार हुन सक्ने अवस्था हुँदाहुँदै प्रेषण गर्न पाईने छैन।

- ख. दफा २६ उपदफा (क) मा जे भए पनि बिरामी, घाईते र संरक्षकले प्रेषण भई जान चाहेमा प्रेषण गरिनेछ।
- ग. बिरामलाई अन्य स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्दा प्रेषण पुर्जी सहित प्रेषण गर्नु पर्नेछ।
- घ. बिरामी वा बिरामीको अभिभावकले चाहेको स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्न बाधा गरिनेछैन।
- ङ. प्रेषण गर्दा गर्भवती महिला गम्भिर अवस्थाका बिरामी र विपन्न नागरिकालाई अस्पतालले एम्बुलेन्स सेवामा सहूलियतता पदान गर्ने सक्नेछ। सो को व्यवस्था गाउँपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ।
- च. अस्पतालमा प्रेषण भई आएका बिरामीलाई डिस्चार्ज गर्दा प्रेषण फिर्ती पुर्जा सहित डिस्चार्ज गरी सो को विवरण अध्यावधिक रूपमा राख्नु पर्नेछ।
- छ. दफा २६ को उपदफा (च) बमोजिम डिस्चार्ज गर्दा बिरामीलाई देहायका विवरण उल्लेख गरी अनुसूची २ बमोजिमको डिस्चार्ज कार्ड सहित डिस्चार्ज गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-८

विविध:

२७. अस्पतालको छाप: नेपाल सरकारले तोके बमोजिम चिन्ह र छाप हुनेछ।
२८. अस्पतालको संगठन संरचना: संगठन संरचना प्रचलित कानून बमोजिम पालिकाले निर्धारण गर्नेछ। पालिकाले अस्पतालको आफ्नै संगठन संरचना सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति तथा पालिका स्वास्थ्य शाखा संग समन्वय गरी निर्धारण गर्न सक्नेछ।
२९. साझेदारी गर्न सक्ने: अस्पतालको सेवालार्थ व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन अस्पतालको स्तर उन्नति सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन, क्याटिन, सुरक्षा व्यवस्था, लन्ड्री, एम्बुलेन्स तथा सववाहन सेवा लगायतका व्यवस्थापन गर्न विशेषज्ञ सेवा सञ्चालन गर्न गाउँपालिकासंग समन्वय गरी प्रचलित कानून बमोजिम सामुदायीक सरकारी निजी तथा गैर सरकारी निकाय वा संस्थासंग सम्झौता वा साझेदारीमा गर्न सक्ने छ।
३०. वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने: समितिले वर्ष भरिको कामकारवाहीको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १ महिना भित्र गाउँपालिका समकक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
३१. निर्देशन पालना गर्नु पर्ने: गाउँपालिकाको गाउँपालिका तथा प्रचलित कानूनको निर्देशनको पालना गर्न समितिको कर्तव्य हुनेछ।
३२. गाउँपालिकालाई आर्थिक दायित्व सृजना गर्न नहुने: गाउँपालिकाको स्वीकृत विना समितिले गाउँपालिकालाई थप आर्थिक भार पर्ने गरी दायित्व सृजना गर्नु हुदैन।

३३. अधिकार प्रत्ययोजन गर्न सक्ने: समितिले आपूलाई प्राप्त अधिकारहरू मध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र सदस्य सचिवलाई प्रतयायोजन गर्न सक्नेछ।
३४. कार्यविधिको पालना गर्नु पर्ने: यस कार्यविधिको पालना गर्नु गाउँपालिका भित्रका अस्पतालको दायित्व हुनेछ।
३५. व्याख्या गर्ने अधिकार: यस कार्यविधिमा उल्लेखित कुनै प्रावधानको कार्यान्वयनमा कुनै दुविधा उत्पन्न भई कार्यान्वयनमा बाधा आई परेमा गाउँपालिकाको कार्यपालिकाले सो को व्याख्या गर्नेछ।
३६. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरू यसै बमोजिम र यसमा उल्लेख नभएका विषयहरू प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।
३७. संशोधन गर्नु परेमा: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरूको संशोधन गर्नु परेमा वा थप गर्नु परेमा कार्यपालिकाबाट संशोधन गरिनेछ।

अनुसूची-१

दफा २३ उपदफा (क) सँग सम्बन्धित

अस्पतालबाट प्रदान गरिने सेवाको

नागरिक वडापत्रको ढाँचा

क्र.स.	शाखा/वार्ड	प्रदान गरिने सेवाको विवरण	सम्बन्धित सम्पर्क व्यक्ति	प्रक्रिया	लाग्ने समय	लाग्ने शुल्क	गुनासो सुन्ने अधिकारी	कैफियत

अनुसूची-२

दफा २६ उपदफा (च) सँग सम्बन्धित
डिस्चार्ज सारांश ढाँचा

..... अस्पताल डिस्चार्ज सारांश	
विरामीको नाम:	उमेर:
विरामीको ठेगाना:	सम्पर्क नं.
अस्पतालको वार्ड	युनिट:
विरामीको परिचय पत्र नं./दर्ता नं.	मिति:
समस्याहरु:	
परीक्षण विवरण:	
उपचारको क्रममा भेटिएका तथ्य उपचार प्रक्रिया र पद्धति	
उपचारको क्रममा स्वास्थ्य संस्थामा रहेको अवधी: भर्ना भएको मिति र समय:	
उपचार सम्बन्धि विवरण:	सिफारिस औषधीको नाम, मात्रा र अवधी:
डिस्चार्ज हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था, सो समयमा दिएको निर्देशन:	
पुनः आउने सम्बन्धि विवरण: आउनु पर्ने/नपर्ने: अन्य आवश्यक कुराहरु:	आउनु पर्ने मिति:
हस्ताक्षर	ईन्चार्जको

आज्ञाले
योगेन्द्र राज गुरुङ्ग
(प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)

राजपत्रमा प्रकाशित मिति: २०८०/८/१८